

at det tillige vil være uønskeligt, at Staten selv driver disse Baner, indtil det hele jydsk Banenet er sluttet, da seer jeg, som sagt, ikke, at der fra Regjeringens Side kan være nogen Vanskelighed ved at gaae ind paa Forslaget. Dog maa jeg allerede nu foreløbigt reservere mig imod, at Regjeringen skulde slaae ind paa denne Vej, idet den ganske anerkjendte Rigtigheden af de Motiver, som den ærede Forslagsstiller i saa Henseende har fremført. Det er vistnok noget vanskeligt at omtale dette Lovforslag, uden tillige at komme til at berøre det af Regjeringen fremlagte Forslag om Overdragelsen af de jydsk-syenske Jernbaners Drift til det sjællandske Jernbaneselskab. Den ærede Forslagsstiller har ikke kunnet undgaae at berøre det, og idet han har berørt det, er han ogsaa kommen ind paa en deelvis Kritik deraf. Der var en Uttring i hans Foredrag, som jeg troer ikke var fuldstændigt nøjagtig. Naar den ærede Forslagsstiller ankede over eller anførte, at det vilde være særdeles uheldigt at overdrage Driften af de jydsk-syenske Baner paa en længere Tid — 14 Aar — til et Selskab, idet man derved monopoliserede Driften af Landets Jernbaner, og paastod, at Befolkningen meget snart vilde føle sig i høi Grad besværet af et saadant Forhold, da forekommer det mig dog paa den ene Side, at man ikke kan undlade at see hen til, at de sjællandske Baner i et ligesaa langt, ja, i et længere Tidsrum have været drevne af et saadant monopoliseret Selskab, uden at Befolkningen derfor er kommen til at betragte dette som et utaaleligt Onde, og jeg kan paa den anden Side ikke lade være at bemærke, at jeg troer, at man maatte have prøift sig særdeles lykkelig, dersom man kunde have faaet Jernbanerne anlagte gennem Thy og Jylland ved at overdrage Anlægget og Driften af disse Baner til et Selskab, istedetfor at Staten nu selv har maattet træde til og anvende en Sum af ikke mindre end circa 18 Millioner Rigsdaler for at staae disse Landsdele Jernbaneforbindelse. Jeg troer altsaa ikke, at den monopoliserede Jernbane-drift i og for sig er saa forfærdelig eller har noget saa Afstrækkende for Befolkningen, og jeg troer, at vi vilde handle meget urigtigt, dersom vi vilde afvise nye Tilbud om Anlæg af Jernbaner, knyttede til Betingelsen om Eneret til

at drive disse Baner, blot af Afsty for monopoliseret Jernbane-drift. Jeg maatte ogsaa meget have misforstaaet den Stemning, som ogsaa dette Thing har udtalt for et stort Jernbane-foretagende, der nu i to Aar har staaet paa Dagsordenen, nemlig Jernbaneanlægget fra Kjøbenhavn til Sjøltholmen, dersom det skulde være den almindelige Anskuelse, at man slet ikke skulde indlade sig paa Sligt. Thi derved vilde vi jo netop atter faae monopoliseret Jernbane-drift, forsaavidt et saadant Foretagende kom istand, et facitiff Monopol for en meget lang Række af Aar, idet der selvfølgelig ikke kunde være Tale om Concurrence. — Skulde Repræsentationen nu bestemme sig for at følge den af den ærede Landssthingsmand angivne Vej ved at vedtage et Forslag som det her foreliggende, saa vil jeg kun beklage, at man ikke noget tidligere er kommen til en saadan Beslutning. Efter min Opfattelse har det været forbundet med bethdeligt Tab for Staten, at de nu eksisterende Brudstykker af Jernbaner i Jylland ikke have været drevne af Staten, indtil de kom til at udgjøre et saa stort samlet Hele, at man fornuftigvis paa anden Maade kunde disponere over dem. Nu staae vi jo nærmere ved Afslutningen end ved Begyndelsen af disse Jernbaneanlæg. Hovedsagen er i mine Tanker, at vi ogsaa ved dette Lovforslag ville komme ud af det uheldige Forhold, hvori vi staae ligeoverfor det nuværende danske Driftselskab. Jeg troer derimod ikke, at den ærede Forslagsstiller vil kunne vente, at Repræsentationen vil gaae ind paa en vedblivende Drift af Banerne gennem Staten. Jeg troer, at, hvor Meget der end kan siges til Fordeel for denne, og hvor Meget der end er anført for den, haade af den ærede Forslagsstiller og af det ærede 12te kongevalgte Medlem (Fischer), ville dog Vanskelighederne ved at tilfredsstille Repræsentationen være saa store ved en Statsdrift, at man ikke i Længden vil kunne beholde Banerne under Statens Drift. Noget og noget ret bethdeligt vil i mine Tanker imidlertid allerede være vundet derved, at man paa den ene Side faaer frie Hænder over Banernes Drift, indtil de ere færdige, og at man paa den anden Side, naar Banerne ere færdige, med fuldkommen Frihed kan træffe sin endelige Bestemmelse om, paa hvilken Maade